

Kulturno-povijesni spomenici Varaždina

Posarić, Brigita

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:314474>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za interdisciplinarne, kulturološke i talijanske studije

BRIGITA POSARIĆ

KULTURNO-POVIJESNI SPOMENICI VARAŽDINA
Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za interdisciplinarne, kulturološke i talijanske studije

BRIGITA POSARIĆ

KULTURNO-POVIJESNI SPOMENICI VARAŽDINA

Završni rad

JMBAG: 0303053251

Status: izvanredna studentica

Studijski smjer: Kultura i turizam

Predmet: Kulturno-povijesni spomenici

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Povijest

Znanstvena grana:---

Mentor: red. prof. dr. sc. Slaven Bertoša

Pula, 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Brigita Posarić, kandidatkinja za prvostupnicu Kulture i turizma, izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju bilješke i bibliografija. Izjavljujem da ni jedan dio Završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, te ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za neki drugi rad na bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica:

Brigita Posarić

U Puli 4. kolovoza 2020.

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Brigita Posarić, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, nositelju prava korištenja, da moj završni rad pod nazivom „Kulturno-povijesni spomenici Varaždina“ upotrijebi da tako navedeno autorsko djelo objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te preslika u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu sa Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli 4. kolovoza 2020.

Potpis:

Brigita Posarić

SADRŽAJ

1. UVOD.....	7
2. OPĆE INFORMACIJE O GRADU VARAŽDINU.....	8
2.1. KRATKA POVIJEST VARAŽDINA.....	9
2.2. KULTURNI TURIZAM VARAŽDINA.....	10
3. SPOMENIK VATROSLAVU JAGIĆU.....	11
4. SPOMENIK GRGURU NINSKOM.....	12
5. CRKVE U VARAŽDINU.....	13
5.1. CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA NEBO.....	13
5.2. ŽUPNA CRKVA SVETOG NIKOLE.....	14
5.3. FRANJEVAČKA CRKVA I SAMOSTAN.....	15
5.4. URŠULINSKI SAMOSTAN.....	16
5.5. CRKVA PRESVETOG TROJSTVA (KAPUCINSKI SAMOSTAN).....	17
6. GRADSKA VIJEĆNICA.....	19
7. VARAŽDINSKO GROBLJE.....	20
8. DVORAC STARI GRAD.....	21
8.1. KULA S LANČANIM MOSTOM.....	21
8.2. LISAKOVA KULA.....	22
9. PALAČE U VARAŽDINU.....	23
9.1. PALAČA PATAČIĆ.....	23
9.2. PALAČA DRAŠKOVIĆ.....	24
9.3. PALAČA ORŠIĆ.....	24
9.4. PALAČA ERDODY.....	25
9.5. PALAČA HERCZER.....	26
9.6. PALAČA KEGLEVIĆ.....	27
9.7. PALAČA NITZKY.....	28
9.8. PALAČA TOMASSI.....	29
9.9. PALAČA PRASZINSKY-SERMAGE.....	29
9.10. PALAČA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE.....	30
9.11. PALAČA ZAGREBAČKOG KAPTOLA.....	31
9.12. PALAČA ZAKMARDY.....	32
10. KULTURNI TURIZAM I KULTURNO TURISTIČKA PONUDA GRADA VARAŽDINA.....	33

10.1. VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI.....	33
10.2. ŠPANCIRFEST.....	34
10.3. OSTALO	34
11. OSVRT NA PROVEDENO ISTRAŽIVANJE	36
ZAKLJUČAK.....	38
LITERATURA	39
POPIS SLIKA.....	42
SAŽETAK	43
SUMMARY	44

1. UVOD

Varaždin je barokni grad koji se nalazi na prostoru sjeverozapadne Hrvatske te bilježi dugu povijest nešto više od 830 godina.

Varaždin je bio važno trgovačko, ali i obrtničko središte, grad u kojem su brojni plemići živjeli i gradili palače koje su danas doista ponos ne samo grada Varaždina, nego i cijele Republike Hrvatske.

Varaždin je danas postao jednim od najuspješnijih gospodarskih središta Hrvatske, koji ima razvojni potencijal, što su prepoznali mnogobrojni strani i domaći ulagači. Cilj pisanja ovog završnog rada je prije svega detaljno istražiti kulturno-povijesne spomenike grada Varaždina, jer iz godine u godinu uočavamo da grad Varaždin ima uspon kulturnog turizma. Varaždin predstavlja veliki potencijal u razvoju kontinentalnog turizma, a svoj turistički uspon „zahvaljuje“ brojnim povijesnim ostacima, te ljepoti grada, stoga ga mnogi nazivaju „hrvatskim Bečom“.

Tema ovog završnog rada su Kulturno povijesni spomenici Varaždina, te je rad podijeljen na deset poglavlja, od kojih prvo poglavlje uvodi čitatelje u ovu vrlo zanimljivu temu rada. Zatim drugo poglavlje daje čitatelju uvid u kratku povijest te kulturni turizam Varaždina. U trećem poglavlju je detaljno objašnjen spomenik Vatroslavu Jagiću, a u četvrtom poglavlju spomenik Grguru Ninskom. U petom poglavlju su navedene i detaljno objašnjene crkve u Varaždinu, u šestom poglavlju Gradska vijećnica, dok je u sedmom poglavlju navedeno varaždinsko groblje. U osmom poglavlju je naveden Dvorac Stari grad, dok su u devetom poglavlju detaljno objašnjene palače u Varaždinu, a u desetom je napisan osvrt na provedeno istraživanje. Izvori prikupljanja podataka koji su potrebni pri izradi ovog završnog rada su prije svega knjige, članci, te internetske stranice, a metode koje su korištene u ovom radu su sljedeće. metoda indukcije, te dedukcije.

2. OPĆE INFORMACIJE O GRADU VARAŽDINU

Podaci Hrvatske enciklopedije nam govore kako je, „Varaždin, grad i županijsko središte (Varaždinska županija) u sjeverozapadnoj Hrvatskoj (...). Leži na desnoj obali Drave, na 173 m apsolutne visine, uz Podravsku magistralu (Varaždin–Osijek), 85 km sjeveroistočno od Zagreba. Vodeće je gospodarsko i kulturno središte zagorsko-međimurskoga područja. Varaždin je među najljepšim i najočuvanijim baroknim gradovima u Hrvatskoj, prilagođen nepravilnom srednjovjekovnom rasporedu ulica i trgova.“

Varaždin, „sjeverozopadna vrata Hrvatske“, predivan je grad koji mnogi turisti žele posjetiti, a ima bogatu turističku ponudu. Brojni dvorci, spomenici, sve je to dio ponude koju Varaždin nudi.

Slika 1: Varaždin

Izvor: <https://croatia.hr/hr-HR/varazdin> (preuzeto 17. lipnja 2020.)

2.1. KRATKA POVIJEST VARAŽDINA

Na desnoj obali rijeke Drave, na području sjeverozapadne Hrvatske, razvio se grad Varaždin koji danas predstavlja sjedište Varaždinske županije, a poznat je kao grad obrtnika i male industrije, ali i sačuvanog bogatog kulturnog i povijesnog naslijeđa.

Varaždin se spominje već u 12. stoljeću, a to svjedoče podaci o imenu grada Guarestinte se spominju njegovi stanovnici Guaresdienses, kao i imenima varaždinskih župana Beleé i Motmira, a sve se može pronaći u ispravi kralja Bele III. koja je izdana 1181. godine, a u kojoj se nalaze podaci o sukobu posjeda na području Varaždinskih Toplica između Zagrebačkog kaptola i varaždinsko župana Beleea.

Ubrzo nakon prvih tragova o gradu Guarestinu (Varaždinu), godine 1209. Varaždin postaje prvih slobodnim kraljevskim gradom u Hrvatskoj, a od strane hrvatsko – ugarskog kralja Anderije II. za ukazanu vjernost od strane Varaždinaca.

Grad je živio kao političko središte u kom je zasjedao Hrvatski sabor, ali i crkveno jer je u njemu središte imao i Varaždinski arhidakonat Zagrebačke biskupije. Danas jedan od najprepoznatljivijih gradskih objekata - Stari grad u prošlosti je mijenjao svoje vlasnike: obitelj Celjski, Ungnad te na kraju Erdödy koji su u njemu boravili do 1925. kada je postao Gradski muzej.

Najznačanije razdoblje za grad jest od 1756. do 1776. godine kad je bio sjedište bankse vlasti te kao takav glavni grad Hrvatske. Carica i kraljica Marija Terezija u Varaždinu osniva Hrvatsko kraljevsko vijeće koje predstavlja prvu hrvatsku vladu.

U današnje vrijeme, Varaždin je grad koji ima gotovo 50 000 stanovnika. Uočavamo kako se Varaždin posljednjih godina turistički razvija, brojni turisti dolaze kako bi vidjeli brojne crkve, palače, spomenike.

2.2. KULTURNI TURIZAM VARAŽDINA

Varaždin je grad u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske koji ima veliki turistički potencijal. To je grad koji je vrlo sličan Beču te ga mnogi uspoređuju s Bečom. Posjedujući bogatu povijest privlači brojne turiste koji žele posjetiti dvorce, spomenike poput spomenika Vatroslava Jagića, spomenik Grguru Ninskom, vidjeti varaždinsko groblje, koje nije samo mjesto na kojem se Varaždin „oprašta“ od građana, nego predstavlja svojevrstan park koji vrijedi vidjeti zbog predivnog uređenja, a brojni sakralni objekti su poziv na turistički obilazak. Dvorci u Varaždinu svjedoče o povijesti i bogatom životu hrvatskih plemića.

Podaci Turističke zajednice grada Varaždina ističu kako je, „na turističkom tržištu grad Varaždin percipiran kao grad baroka, glazbe i cvijeća. Turistička ponuda temeljena je na očuvanim tradicijskim vrijednostima:

- ✓ baroknoj jezgri
- ✓ muzejima i zbirkama
- ✓ varaždinskom groblju i parkovima
- ✓ Varaždinskim baroknim večerima.“ (Turistička zajednica grada Varaždina, <http://croatia.hr/Documents/653/Varazdinska-kuca-dobro-od-Varazdina-Branka-Tropp.pdf>, 2008.).

Varaždin je svakako grad koji treba još više turistički promovirati jer je to naša unikatna kulturno povijesna prijestolnica koja „nas ostavlja bez teksta“ u pozitivnom smislu. Više o kulturnom turizmu i ponudi grada u kontekstu turizma u poglavlju 10.

3. SPOMENIK VATROSLAVU JAGIĆU

U nastavku su informacije o spomeniku Vatroslavu Jagiću. Prema autoru Huzjanu, „s obzirom na bogatu kulturnu prošlost grada Varaždina mnogi pojedinci su se istakli svojim kulturnim i općenito društvenim radom, a među njima je bio i Vatroslav Jagić.“ (Huzjan, V., 2011., 187.).

Hrvatski jezikoslovac Vatroslav Jagić se vrlo istaknuo svojim radom u društvu, stoga nas i ne iznenađuje što je njemu u čast izgrađen spomenik te su park i šetalište dobili ime upravo po njemu.

Bitno je istaknuti zanimljivu legendu prema podacima s internetske stranice Turističke zajednice Varaždin. „Naime, u čast stogodišnjice rođenja Varaždinci su dali u Zagrebu izraditi spomenik. Prvo je cijena bila viša od planirane. Nakon toga prekoračeni su svi rokovi izrade. Kad je spomenik bio gotov, srušio se zbog vlastite težine na pod i uništio jedan stan u Ilici u Zagrebu. Kip je ostao čitav, ali su ga slomili radnici prilikom preseljenja u Varaždin.“ (Turistička zajednica Varaždin, nav. dj.).

Slika 2: Spomenik Vatroslavu Jagiću

Izvor:<https://www.pixsell.hr/agency/pxl-editorial-stock/spomenik-vatroslavu-jagicu-u-varazdinu-gallery-474344/> (preuzeto 18. lipnja 2020.)

4. SPOMENIK GRGURU NINSKOM

Autor Huzjan ističe kako, „prema zapisima ravnatelja Gradskog muzeja Varaždin, Krešimira Filića (1891.– 1972.), u muzeju se 1927. javila zamisao o osnutku lokalne galerije hrvatske moderne umjetnosti. Novaca za kupnju umjetnina nije bilo te su upućeni apeli umjetnicima neka doniraju svoja djela varaždinskoj galeriji. Prijedlog su prihvatili tadašnji ministar i kasniji gradski načelnik Hinko Krizman i njegov brat slikar Tomislav Krizman (1882. – 1955.). Obojica su razgovarali s I. Meštrovićem koji je ponudu prihvatio i odlučio Varaždinu donirati prvu verziju spomenika Grgur Ninski.“ (Huzjan, V., 2011., str. 443.).

Na jugu Republike Hrvatske, točnije u Splitu, možemo razgledati spomenik Grguru Ninskom baš kao i u Varaždinu te kao glavnu razliku između ta dva spomenika mogu navesti njihovu veličinu. Dakle, spomenik Grguru Ninskom u Splitu je znatno veće veličine od onog u Varaždinu. U nastavku se nalazi slika spomenika Grguru Ninskom u Varaždinu.

Slika 3: Spomenik Grguru Ninskom

Izvor: <https://povcast.hr/mestrovic-ev-grgur-ninski-u-varazdinu/> (preuzeto 15. lipnja 2020.)

5. CRKVE U VARAŽDINU

5.1. CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA NEBO

Ovu crkva je u 17. stoljeću izgrađena po naredbi Gašpara Draškovića čiji se grb i nalazi na kamenom portalu crkve. U prošlosti je služila u crkvene svrhe, odnosno Isusovačkom i Pavlinskom redu, a nakon osnivanja Varaždinske biskupije 1997. godine postaje Katedralnom crkvom.

Mnogi turisti požele razgledavati crkve u destinaciji koju su odabrali za svoj odmor jer je vrlo lijepo upoznati crkvenu arhitekturu svoje države, ali isto tako i države u koju se turistički odputuje. U nastavku se nalazi slika crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo.

Slika 4: Vanjski izgled Crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo

Izvor: <http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/katedrala/varazdinska-katedrala-uznesenja-blazene-djevice-marije-na-nebo/3873> (12. srpnja 2020.)

Slika 5: Unutarnji izgled Crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo

Izvor: <http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/katedrala/varazdinska-katedrala-uznesenja-blazene-djevice-marije-na-nebo/3873> (12. srpnja 2020.)

5.2. ŽUPNA CRKVA SVETOG NIKOLE

Župna crkva Sv. Nikole izgrađena je 1761. godine i predstavlja jedan od najljepših objekata u Varaždinu, a posvećena je zaštitniku grada Varaždina, Svetom Nikoli. Crkvu je dao izgraditi poznati varaždinski graditelj Matija Mayerhofer, a da bi je kasnije dovršio Adam Poch. Uzidani ostaci građevina kao i grb grada nalaze se u gotičkim tornjevima crkve iz 16. stoljeća.

Bitno je istaknuti zanimljiv podatak s internetske stranice Župe svetog Nikole u Varaždinu koji ističe, „...1896. postavljene su bile nove pneumatičke orgulje sa dvadeset registra i 1229 svirala, koje se smatraju jednim od najboljih djela slovenskog graditelja orgulja Josefa Brandla. Na njima je prvi put svirao Vatroslav Kolander, orguljaš zagrebačke stolne crkve, a na svečanoj misi pjevalo je pjevačko društvo „Vila““ (Župa svetog Nikole Varaždin, http://www.zupa-sv-nikole-varazdin.hr/?page_id=57, nav. dj.).

Dakle, tijekom stoljeća crkva je zahtijevala građevinske intervencije te su se skupile brojne donacije za obnovu crkve i zahvaljujući brizi za crkvu dugi niz godina, danas se možemo diviti predivnoj crkvi.

Slika 6: Župna crkva svetog Nikole u Varaždinu

Izvor: http://www.zupa-sv-nikole-varazdin.hr/?attachment_id=267 (preuzeto 18. srpnja 2020.)

5.3. FRANJEVAČKA CRKVA I SAMOSTAN

Franjevačka crkva i samostan podignuti su na mjestu nekadašnje srednjovjekovne crkve Ivanovaca koja je bila podignuta oko 1650. godine, a od strane majstora Petra Rabba iz Graza. Građevina ima najviši toranj u Varaždinu koji je izgrađen 1641. godine, a visina mu je 54,4 metra. Zgrada vidljiva u današnjem obliku izgrađena je 1678. godine, a poznata je po svodovima franjevačke ljekarne u zgradi rezidencije na kojoj su oslikane freske pavlina Ivana Rangera.

Prema autorici Mirković, „današnji je varaždinski franjevački samostanski sklop razveden i tvore ga:

1. velika barokna jednobrodna crkva;
2. dvokatna samostanska zgrada oko središnjega samostanskog kvadrata (s plastikom na stupu u sredini);
3. zapadno vanjsko samostansko krilo nemoćnice (nemoćnice i ljekarne nisu doduše bile obvezni dio franjevačkih samostana, ali nisu ni posve neuobičajene; usporedi npr. s Viroviticom)“ (Mirković, 2016., str. 178.).

U nastavku se nalazi slika franjevačke crkve i samostana.

Slika 7: Franjevačka crkva i samostan

Izvor:<http://library.foi.hr/m3/azd1.asp?B=1&A=0000014201&grupa=Franjeva%20crkva%20i%20samostan,%20VARA%20EDIN&vrsta=ZBI&H=franjevci> (preuzeto 15. lipnja 2020.)

5.4. URŠULINSKI SAMOSTAN

Uršulinke su poznati katolički ženski red nastao u Italiji u 16. stoljeću, a utemeljila ga je Sv. Angela Merici kako bi odgajala i poučavala žensku mladež. Red je nazvan po Sv. Uršuli koju su polaznice prihvatile kao uzor i zaštitnicu.

Uršulinke su se u Varaždinu pojavile na poziv u pomoć grofice Magdalene Drašković i to 1703. godine. Naime, grofičina kći bila je u uršulinskom samostanu u Požunu (današnja Bratislava), a budući da su tada bjesnili protestantsko-katolički ratovi te bojeći se za sudbinu svoje kćeri, grofica je pozvala uršulinke u Varaždin.“ (Turistička zajednica grada Varaždina, <https://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/>, nav. dj.).

Uršulinke su bile veoma vrijedne pa su tako 1712. godine izgradile jednobrodnu baroknu crkvu, da bi 14 godine kasnije dogradile i toranj, a građevina je danas jedna od najljepših povijesnih građevina grada Varaždina. Sredinom 18. stoljeća uršulinke kupuju zemljište do crkve te izgrađuju samostan, djevojačku školu te druge objekte.

U nastavku je slika Uršulinskog samostana u Varaždinu.

Slika 8: Uršulinski samostan

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> (preuzeto 12. srpnja 2020.)

5.5. CRKVA PRESVETOG TROJSTVA (KAPUCINSKI SAMOSTAN)

Crkva Presvetog Trojstva (kapucinski samostan) je doista predivna crkva, koju turisti rado posjećuju. U crkvi se mogu razgledati brojne slike, razni kipovi, ali i ostali sakralni predmeti.

Podaci Turističke zajednice Varaždinske županije ističu, „Na prostranom istoimenom trgu nalazi se Kapucinska crkva i samostan. Gradnja crkve započela je 1701., a završena je i posvećena Presvetom Trojstvu 1705. Kapucinska crkva i samostan sagrađeni su u strogom i jednostavnom stilu, tipičnom za kapucinske redovničke crkve. Sačuvan je i mali drveni tornjić. Zanimljivo je da su franjevci, koji su poput kapucina živjeli od milostinje koju sabiru prigodom žetve i berbe, bili protiv dolaska kapucina jer su se pribojavali da će im to umanjiti prihode. Zbog toga su čak kod pape ishodili zabranu dolaska kapucina u grad. No nakon brojnih pregovora diljem Kraljevine, te zaključka Hrvatskog sabora nakon dvije godine Kapucini su dobili dozvolu za

otvaranje samostana u Varaždinu.“ (Turistička zajednica Varaždinske županije, <https://www.turizam-vzz.hr/istrazite/kulturna-bastina/199-crkve-i-zvonici>, nav. dj.).

U nastavku je slika Crkve Presvetog Trojstva (kapucinski samostan).

Slika 9: Crkva Presvetog Trojstva (kapucinski samostan)

Izvor: <http://crkve.klajo-blog.com/blog/2017/03/27/crkva-svetog-trojstva-kapucinski-samostan-varazdin/> (preuzeto 19. srpnja 2020.)

6. GRADSKA VIJEĆNICA

Gradska vijećnica svakako je jedna od najpoznatijih građevina sjeverozapadne hrvatske te grada Varaždina, a uz Stari grad predstavlja najupečatljivije obilježje Varaždina. Izgrađena je davne 1523. godine, a bila je poklon Juraja Brandenburškog gradu u svrhu gradske vijećnice. Jedna je od najstarijih u Europi, a u nizu godina koliko postoji nije mijenjala svoju funkciju.

Gradska vijećnica doista impresivno izgleda te samim time oduševljava turiste koji razgledavaju grad Varaždin.

U nastavku je slika gradske vijećnice u Varaždinu.

Slika 10: Gradska vijećnica

Izvor: <http://www.kulturni-turizam.com/hrv/sadrzaj/varazdin> (preuzeto 5. lipnja 2020.)

7. VARAŽDINSKO GROBLJE

Prema autorici Gotal, „posebnu pozornost mami varaždinsko groblje, utemeljeno 1773., a nastalo prema zamislima Hermana Hallera. Groblje je spomenik parkovne arhitekture, a zaštićeno je i Zakonom o zaštiti spomenika kulture. Puno je aleja, staza i prolaza koji vode do nadgrobnih spomenika. God. 1961. na groblju je izgrađena i spomen-kosturnica za antifašističke borce i ostale žrtve fašizma.“ (Gotal, L., 2014., str. 583).

Njegovo uređenje započeo je Herman Haller na način da je posadio 7.000 čempresa, javora, jasena i drugog drveća i biljaka, a oblikovanjem tuja u geometrijski pravilna tijela groblje je primilo obilježje francuskog parka.

Unatoč tome što je varaždinsko groblje mjesto na kojem se Varaždinci opraštaju od svojih najmilijih, groblje je zaista lijepo uređeno, poput parka, te bi ga vrijedilo posjetiti turistički.

U nastavku je slika varaždinskog groblja.

Slika 11: Varaždinsko groblje

Izvor: <https://priroda-vz.hr/podrucja/varazdinsko-groblje/> (preuzeto 2. srpnja 2020.)

8. DVORAC STARI GRAD

Uz Gradsku vijećnicu, Stari grad jedan je od napoznatijih i najupečatljivih povijesnih građevina u Varaždinu, a predstavlja povijesnu feudalnu utvrdu grada u kojoj se nalazio plemićki posjed koji je vlasnički i pravni bio odvojen od slobodnog kraljevskog grada Varaždina.

Prema podacima s internetske stranice Turističke zajednice Varaždina o Dvorcu Stari grad, „najstariji njegov dio je središnja kula. Klupe i baldahini u njegovom prizemlju najljepši su primjeri gotičke svjetovne plastike na sjeveru Hrvatske. Za ratova s Turcima u 16. stoljeću pregrađena u renesansni Wasserburg, utvrdu – dvorac okružen visokim zemljanim nasipima s bastionima, opkoljen dvostrukim pojasom vode.“ (Turistička zajednica Varaždin, <https://www.tourism-varazdin.hr/stari-grad/>, nav. dj.).

Brojni turisti dolaze u Varaždin kako bi u njemu razgledali upravo Dvorac Stari grad jer doista predivno izgleda.

8.1. KULA S LANČANIM MOSTOM

Poznata još i kao kula stražarnica, kula s lančanim mostom izgrađena je u drugoj polovici 16. stoljeća te ima renesansna obilježja. Do današnjeg dana građevina je u cijelosti sačuvana u izvornom obliku, a u povijesti je služila za smještaj vojnika te je bila stan kapetana straže tvrđave. U nastavku se nalazi slika Kule s lančanim mostom.

Slika 12: Kula s lančanim mostom

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/stari-grad/> (preuzeto 20. srpnja 2020.)

8.2. LISAKOVA KULA

Još jedna povijesna građevina iz 16. stoljeća jest Lisakova kula koja je u povijesti predstavljala obrambeni sustav sjevernog dijela grada. Jakob Erber je 1773. izveo građevinske zahvate za stan gradskog notara. Kao dio nekadašnjih gradskih vrata jedna je od dvije kule koje su preostale nakon rušenja sustava obrane početkom 19. stoljeća.“ (Poslovni turizam, <https://www.poslovniturizam.com/destinacije/varazdin/13/znamenitosti/>, nav. dj.).

Lisakovu kulu svakako trebaju svi turisti razgledati koji dođu u Varaždin jer će im to biti jedinstveni turistički doživljaj.

U nastavku se nalazi slika Lisakove kule.

Slika 13: Lisakova kula

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9. PALAČE U VARAŽDINU

9.1. PALAČA PATAČIĆ

Prema autoru Puhmajeru, „Palača Patačić u Varaždinu iznimno je ostvarenje reprezentativne stambene arhitekture kontinentalne Hrvatske 17. i 18. stoljeća. Prostorne i oblikovne značajke svih faza njezina povijesnog razvoja pokazuju da je ona bila odraz visokih arhitektonskih i umjetničkih dosega toga vremena, a uz nju se vezuju i neki istaknuti protagonisti društvenog života u Varaždinu i Hrvatskoj.“ (Puhmajer, 2014., str. 171.).

Puhmajer opisuje palaču kao uglovnicu s erkerom, koja je orijentirana prema sjeveroistoku, te možemo reći kako se doživljava kao dio obližnjega glavnoga gradskog trga, unatoč tome što je smještena na Franjevačkom trgu.

Kada govorimo o Palači Drašković, možemo reći da je jedna od najljepših palača u gradu te izaziva pažnju kako od domaćeg stanovništva, tako i od inozemnog. U nastavku se nalazi slika Palače Patačić u Varaždinu. U današnje vrijeme predstavlja prekrasan reprezentativni prostor u kojem se može vidjeti stil gradnje i života u 18. stoljeću u Varaždinu.

Slika 14: Palača Patačić

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesnajejzgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.2. PALAČA DRAŠKOVIĆ

Autorica Gotal ističe da, „posebno valja spomenuti i palaču Drašković, u kojoj je zasjedao Hrvatski sabor (...).“ (Gotal, 2014., str. 575.).

Podaci internetske stranice portala za kulturni turizam nam govore da je Palača Drašković, “izgrađena u rokoko stilu, od 1756. u njoj boravi hrvatski ban Franjo Nadasdy koji je Varaždin izabrao za svoje sjedište. Time ga je učinio glavnim gradom tada Banske Hrvatske koji je i ostao sve do velikog požara 1776.“

U nastavku je slika palače Drašković.

Slika 15: Palača Drašković

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.3. PALAČA ORŠIĆ

Jedna od najljepših monumentalnih klasicističkih zgrada iz 19. stoljeća svakako je palača Oršić koja je podignuta 1805. godine za grofa Aleksandra Erdödyja, dok ju je krajem 19. stoljeća kupila obitelj Oršić. Na pročelju se nalazi prelijep kameni portal u stilu klasicizma, a danas onda predstavlja reprezentativni galerijski prostor.

U nastavku je slika Palače Oršić.

Slika 16: Palača Oršić

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.4. PALAČA ERDODY

Podaci Glazbene škole u Varaždinu nam govore da je Palača Erdödy „jednokatna ugaona palača, na zapadnoj strani trga, glavnim pročeljem okrenuta prema istoku. Potječe iz druge polovice 18. st. i ubraja se među najskladnije primjere marijaterzijanskog baroka na području sjeverozapadne Hrvatske. Tlocrtni je raspored u obliku slova „L“. Glavno pročelje ima 17 prozorskih osi u I. katu, od kojih su 1. i 2., 13. i 14. položene u dva pobočna rizalita, a 7., 8. i 9. os u jače izvučenom srednjem dijelu. U rizalitu je bogato razveden i ukrašen kameni portal.“ (Glazbena škola u Varaždinu, <https://glazbena.hr/palaca-erdody/>, nav. dj.).

Još ističu da palača ima 3200 m² te da sadrži sljedeće:

- ✓ 2 koncertne dvorane
- ✓ 13 klavirskih soba
- ✓ 10 soba za puhače
- ✓ 6 gudačkih soba
- ✓ 5 gitarističkih soba
- ✓ 3 harmonikaške sobe

- ✓ 2 sobe za solo-pjevanje
- ✓ 7 soba za teoretsku nastavu
- ✓ 4 sobe za općeobrazovnu nastavu
- ✓ 5 soba za upravu.

U nastavku je slika Palače Erdödy.

Slika 17: Palača Erdödy

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.5. PALAČA HERCZER

Ova je palača izgrađena u stilu ranog klasicizma 1795. godine na poticaj Franje Herczera čiji se grb nalazi nad kamenitim portalom glavnom ulaza. Danas se u palači nalazi Entomološka zbirka Gradskoj muzeja Varaždin, kao i Povijesna i Arheološka zbirka.

Podaci Gradskog muzeja Varaždin ističu brojne zanimljivosti o palači Herczer. „U klasicističkoj palači Hercer od 1954. smješten je Entomološki odjel Gradskog muzeja Varaždin, u kojemu se čuva vrijedna i jedinstvena zbirka najvećeg varaždinskog prirodoslovca, gimnazijskog profesora te utemeljitelja i prvog kustosa toga Odjela Franje Košćeca. Zbirka prof. Košćeca predstavljena je u stalnom postavu pod naslovom Svijet kukaca, koji je koncem 90-ih godina prošloga stoljeća obnovljen, a prema stručnjacima i publici koja ga posjećuje jedan je od najljepših takve vrste u Europi.“

U nastavku se nalazi slika palače.

Slika 18: Palača Herczer

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.6. PALAČA KEGLEVIĆ

Autori Puhmajer i Trstenjak ističu: „palača je jednokrilna, podrumljena katnica, pravokutnog tlocrta i vrlo visokog četverostrešnog krova. Uvid u izvorna prostorna i oblikovna obilježja je, osim vizualnim opažanjem, bilo moguće dobiti i konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima. Pokazalo se da su prostori obje etaže bili narušeni raznim adaptacijama u 20. stoljeću pa je čak i sam glavni salon u katu bio pregrađen na tri manje prostorije, od kojih je jedna služila kao sanitarni čvor.“ (Puhmajer, Trstenjak, 2019., str. 24.).

Palača Keglević, djelo barokne arhitekture Varaždina, tijekom je godina imala brojna oštećenja koja je bilo potrebno adaptirati. U obnovi palače Keglević pojavljivali su se uobičajenim izazovi konzervatorske struke te je sve što je bilo potrebno adaptirati, precizno adaptirano. U nastavku se nalazi slika palače nakon obnove. Od 2004. godine palača pripada Varaždinskoj nadbiskupiji koja je tri godine kasnije pokrenula njezinu obnovu. Danas, nakon obnove, služi u turističke svrhe i jedno je od nezaobilaznih povijesnih građevina koju svaki posjetitelj mora vidjeti.

Slika 19: Palača Keglević

Izvor: Trstenjak, Ž., Puhmajer, P. (2019.). *Povijest, arhitektura i obnova palače Keglević*, HAZU Varaždin, Varaždin, str. 36.

9.7. PALAČA NITZKY

Palača Nitzky se nalazi na današnjem Trgu bana Jelačića te je bila u vlasništvu trgovačke obitelji Nitzky. Bitno je istaknuti da je izgrađena u 19. stoljeću, točnije krajem 19. stoljeća. U nastavku je slika palače.

Slika 20: Palača Nitzky

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.8. PALAČA TOMASSI

Barun Stjepan Patačić ovu kuću predao je savjetniku, a kasnije predsjedniku banskog stola, Jurju Petkoviću, koji su je kasnije prodali obitelji Tomassi. U toj palači su se održavale prve kino predstave u gradu.

U nastavku je slika palače Tomassi.

Slika 21: Palača Tomassi

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.9. PALAČA PRASZINSKY-SERMAGE

U toku 17. stoljeća vlasnik ove građevine bila je obitelj Praszinsky, a kasnije ju je kupila obitelj Sermage. Današnji oblik datira iz polovice 18. stoljeća, a u njoj se danas može vidjeti stalna postava Galerije starih i novih majstora. Na pročelju zgrade posebno je vidljiv balkon s ogradom od kovanog željeza.

Autorica Lentić-Kugli ističe zanimljivu informaciju da „nakon kupnje kuće na Stančićevom trgu, Prassinsky daje izgraditi palaču na istom mjestu, a smatra se da je sagrađena odmah nakon kupnje (...). (Lentić-Kugli, 1977., str. 55.). Njezina uloga danas je muzejskog karaktera.

U nastavku se nalazi slika palače.

Slika 22: Palača Praszinsky-Sermage

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.10. PALAČA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Autori Korunek, Matica i Trstenjak ističu: „Palača Varaždinske županije smještena je na Franjevačkom trgu broj 7, na njegovoj južnoj strani, s glavnim pročeljem orijentiranim na sjever (...). Palaču je gradio varaždinski zidarski majstor Jacobus Erber, s kojim je sklopljen ugovor za gradnju 12. kolovoza 1769. Dana 27. kolovoza iste godine sklopljen je ugovor s varaždinskim tesarskim majstorom Simonom Ignazom Wagnerom 21 za izvedbu krovišta.“ (Korunek, Matica, Trstenjak, 2007., str. 55.-78.).

Bitno je istaknuti da se danas u toj zgradi održavaju sjednice Županijske skupštine Varaždinske županije. U nastavku se nalazi slika palače Varaždinske županije.

Slika 23: Palača Varaždinske županije

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.11. PALAČA ZAGREBAČKOG KAPTOLA

Autor Puhmajer ističe: „u 18. stoljeću zagrebački je kaptol kao upravno tijelo Zagrebačke biskupije imao razgranatu mrežu ovlasti koja je sezala u mnoge sfere društvenog i javnog života. Kao vjerodostojno mjesto (*locus credibilis*), Kaptol je stoljećima obavljao svojevrsnu funkciju javnog bilježnika, u čijoj je nadležnosti bilo sklapanje kupoprodajnih ugovora i potpisivanje pravnih akata od javnog i privatnog značenja. Kaptol je u svojoj domeni imao također upravljanje crkvenim posjedima, gospodarstvo i napose graditeljsku djelatnost na tim posjedima, koji su se odvijali neovisno od državne ili gradske administracije. (Puhmajer, 2009., str. 163.).

Palača je smještena na uglu Franjevačkog trga i Draškovićeve ulice, te je glavnim pročeljem okrenuta prema Draškovićevoj ulici, nekadašnjoj Plateamagna.

Zatim autor Puhmajer tvrdi kako, „Urbanistički položaj palače najbolje prikazuje veduta iz 1824., gdje se vidi tada dvokrilno zdanje iza kojega se pruža parterno uređen francuski vrt.“ (Puhmajer, 2009., str. 163.). Danas je zgrada odličan primjer baroknog građenja, a na prvom se katu može vidjeti dvorana čiji strop prikazuje savršen primjer bogate stucco dekoracije.

U nastavku se nalazi slika palače Zagrebačkog kaptola.

Slika 24: Palača Zagrebačkog kaptola

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

9.12. PALAČA ZAKMARDY

Palaču Zakmardy gradili su varaždinski majstori Jakob Erber i Blaž Jančić. Na trošak predbilježnika Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije Ivana Zakmardyja, zgrada je izgrađena kao sjemenište za đake varaždinske isusovačke gimnazije 1672. U nastavku se nalazi slika palače Zakmardy.

Slika 25: Palača Zakmardy

Izvor: <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (preuzeto 15. srpnja 2020.)

10. KULTURNI TURIZAM I KULTURNO TURISTIČKA PONUDA GRADA VARAŽDINA

Kao što je vidljivo u prethodnom poglavlju, Grad Varaždin obiluje brojnim spomenicima, crkvama, dvorcima i palačama. Navedeno kulturno naslijeđe predstavlja veoma kvalitetne temelje za razvoj kulturnog turizma u gradu. Osim bogatog kulturno povijesnog naslijeđa, Varaždin se ponosi i brojnim događajima te manifestacijama koje su kroz godine postale kulturna etiketa, odnosno brand grada.

Upravo je Varaždin jedan od specifičnih gradova u pogledu kulturnog turizma jer se većina događaja u tom gradu veže za kulturu i razvoj kulturnog turizma. Tu se govori o ponudi kulturnih proizvoda kojeg čine ne samo povijesne građevine, već i interpretacija istih.

10.1. VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI

Ove godine Varaždin obilježava 50. obljetnicu Baroknih večeri koje predstavljaju jednu od najpoznatijih glazbeno – scenskih priredbi središnje Hrvatske. Festival je veoma značajan za Grad jer predstavlja hrvatsku baroknu baštinu izvođenu od strane domaćih i stranih umjetnika. Uz festival se uobičajeno veže i znanstveni dio koji uključuje područja kulture i baštine, a na kojem sudjeluju stručnjaci koji naglašavaju važnost očuvanja kulturne baštine.

Slika 26. Varaždinske barokne večeri

10.2. ŠPANCIRFEST

Održava se od 1999. godine te djeluje pod nazivom „Festival dobrih emocija“. Tradicionalno se održava svake godine krajem kolovoza i/ili početkom rujna. Špancirfest poznata je manifestacija koja se bazira na sjajnoj i bogatoj tradiciji obrtnika, cehova, trgovaca i kulturnog života grada, a prikazuje povijesni aspekt načina života i rada u gradu Varaždinu. Cilj manifestacije jest prikazati način djelovanja sajмова (obrnika, trgovaca, cehova) u doba baroka, ali i ukazati na današnja kulturno – umjetnička dostignuća u Gradu.

10.3. OSTALO

Među brojnim čimbenicima kulturnog turizma u Varaždinu valja spomenuti Stari Grad koji predstavlja najznačajniju kulturno povijesnu građevinu. U njemu se nalazi Gradski muzej u kojem posjetitelji mogu vidjeti duhovnu i materijalnu baštinu Grada, a između ostalog postoje i mnoga kulturna događanja poput izložbi, događaja vezanih uz likovnu umjetnost, koncerti, kazališne predstave i sl.

Nadalje, jedno od najljepših ostvarenja glede spomenika parkovne prirode svakako je Varaždinsko groblje koje je stvarano vizionarskom dušom Hermana Hallera i predstavlja izvanredan primjer parkovne arhitekture i spomenik prirode. Na groblju se može vidjeti spomenik „Anđeo smrti“, djelo kipara Roberta Frangeša Mihanovića koje daje prikaz opraštanja živih od mrtvih te grobnicu – spomenik Vatroslavu Jagiću.

Jedna od najistaknutijih građevina koja je nezaobilazno mjesto svakog posjetitelja Varaždina jest Gradska Vijećnica koja dominira glavnim gradskim Trgom Kralja Zvonimira. U salonu Vijećnice posjetitelji mogu vidjeti Memorijalnu zbirku Miljenka Stančića, poznatog varaždinskog slikara i grafičara.

Za sve ljubitelje kulture i plesa Varaždin nudi Varaždinski sjajni bal koji se tradicionalno

održava od 1994. godine i s godinama je postao prvorazredni društveno kulturni događaj, a održava se u koncertnoj dvorani Hrvatskog narodnog kazališta.

Nešto mlađi, ali veoma posjećen i popularan događaj, jest Festival multimedije koji se održava posljednjih pet godina, a promiče multimediju i digitalnu kulturu. Na festivalu se predstavljaju trendovi u ovom području, a okuplja se velik broj znanstvenika, studenata i drugih zainteresiranih za razvoj digitalne kulture i digitalnog društva.

Od ostalih događanja može se spomenuti Festival sinkronizacije SINKI (filmska umjetnost), Dani performansa (likovna, glazbena i druge umjetnosti) te Festival varaždinskih dvorišta (revitalizacija gradskih dvorišta u urbanoj jezgri grada).

Varaždin ima i bogatu ponudu muzeja i galerija, od kojih je najvažnijih već spomenuti Gradski muzej, zatim slijedi Muzej anđela (slike i skulpture baroknih anđela), Muzej vatrogastva (prikazuje bogatu tradiciju vatrogastva u Varaždinu), Entomološka zbirka „Svijet kukaca“ (izloženi entomološki primjerci kukaca, preparirani primjerci, primjerci biljaka i sl.), Galerija starih i novih majstora (djela današnjih i stranih umjetnika od 15. do 19. stoljeća, odnosno uglavnom iz razdoblja baroka te djela umjetnika 20. stoljeća – Ivan Meštrović, Vlaho Bukovac i dr.).

Neizostavan dio turističke ponude Varaždina predstavlja i gastro ponuda čija kvaliteta seže čak do francuskih dvorova. Gastro ponuda počiva na vrhunskom kulinarstvu koje je zasnovano na tradicionalnim jelima i ekološko uzgojenim namirnicama. Tradicionalna varaždinska kuhinja razvila se pod utjecajem Austrije i Mađarske, a najčešća jela u ponudi su temeljena na kukuroznom i žitnom brašnu – varaždinski klipčići, mlinci, štrukli i zlevanke. Od ostalih jela valja istaknuti pikantna jela od divljači, jela od peradi i povrća te domaći kolači od dizanog tijesta i savijače. Važno je naglasiti kako je kompletna turistička ponuda Varaždina pod utjecajem baroka, pa se sve kulturne manifestacije i događaji temelje na baroknim vremenima.

Od ostale kulturne ponude Varaždin nudi i aktivni turizam: doživljaji na Dravi, biciklizam te adrenalinska iskustva.

11. OSVRT NA PROVEDENO ISTRAŽIVANJE

Republika Hrvatska godinama „proživljava“ gospodarsku krizu, a turizam je djelatnost koja donosi najviše dobiti. Dakle, turizam možemo definirati kao jednu od najznačajnijih sastavnica gospodarskog razvoja Hrvatske. Veoma je bitno turistima pružiti turističku ponudu koja će im ostati u dobrom sjećanju. Također, ukoliko je to moguće, poželjno je turističku ponudu temeljiti na kulturno povijesnoj baštini.

Temelj turističke ponude grada Varaždina je kulturno povijesna baština, ali i predivna priroda koja posjetiteljima može pružiti nezaboravan turistički doživljaj, posebice u kontekstu baroka. Turističku ponudu Varaždina upotpunjuju brojne palače, koje su prije imale prije svega funkciju smještaja, dok danas imaju potpunu drugu funkciju, primjerice Palača Erdödy nema više funkciju smještaja, nego se u njoj nalazi Glazbena škola, potom Palača Herczer danas služi kao Entomološka zbirka Gradskog muzeja Varaždin, u Palači Keglević se nalazi znanstveni odjel Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Iz prethodno navedenog uočavamo kako palače nemaju više prvotnu funkciju, te danas uvelike obogaćuju turističku ponudu Varaždina. Varaždin je doista poseban grad, te u turističkoj ponudi osim kulturno povijesne baštine, nudi još i brojna događanja tijekom čitave godine. Kao najpoznatiju manifestaciju koja se održava svakako se može navesti Špancirfest, za kojeg je bitno istaknuti kako se održava još od 1998.godine, te tijekom trajanja manifestacije gradske ulice postaju jedna velika pozornica. U to vrijeme brojni posjetitelji, bilo domaći ili inozemni, dolaze u grad Varaždin, te im je potreban smještaj. Stoga možemo uočiti kako sve to pozitivno utječe na ekonomski rast grada.

Osim Špancirfesta, kao dio turističke ponude Varaždina mogu se navesti i Varaždinske kazališne večeri, Ljeto u Varaždinu, Festival varaždinskih dvorišta, Varaždinske barokne večeri i slično. U Varaždinu, odnosno Varaždinskoj županiji se njeguje vrijedna nematerijalna baština, primjerice izrada licitara, tradicionalnih cekera, koji se mogu kupiti upravo na brojnim manifestacijama koje se održavaju. Stoga je veoma bitno podržavati sve manifestacije i događaje koji se događaju u gradu, zbog toga jer na tim mjestima možemo kupiti tradicionalni proizvod koji je

karakterističan samo za Varaždin, te samim time podržavati domaću proizvodnju, obrtnike, ali i očuvanje nematerijalne kulturne baštine.

ZAKLJUČAK

Varaždin, hrvatska inačica Beča, grad je koji turistima i stanovnicima Republike Hrvatske „svjedoči“ o bogatoj povijesti i životu hrvatskih plemića, trgovaca, obrtnika. To je grad koji ima bogatu kulturno-povijesnu baštinu i kulturno-povijesne spomenike koje doista vrijedi posjetiti.

Turizam se sve više razvoja, te Varaždin svake godine bilježi sve veći broj posjetitelja, bilo domaćih ili inozemnih. Turističku ponudu temelji na kulturno povijesnoj baštini, zbog toga jer današnji turisti su obrazovani, brzo i lako dolaze do brojnih informacija, te kojima više nije primarni cilj odmor koji uključuje ponudu „sunce i more“, nego žele upoznati lokalno stanovništvo, njihovu povijest, kulturu.

Svjesni smo kako kulturni turizam utječe na razvoj brojnih lokalnih vrijednosti, odnosno sami razvoj kulturnog turizma doprinosi većoj materijalnoj koristi, ali isto tako i sudjeluje u očuvanje kulturne baštine, te njezinih vrijednosti, primjerice kupnjom licitarskog srca se ostvaruje materijalna korist, ali se i doprinosi očuvanju nematerijalne kulturne baštine.

Varaždin, kao što je već navedeno, ima bogatu povijest te je to razlog zbog kojeg je toliko korisno posjetiti ga. Osim brojnih kulturno-povijesnih spomenika, Varaždin ima još toga u svojoj turističkoj ponudi, primjerice Špancirfest i Varaždinske barokne večeri. Špancirfest je festival dobrih emocija koji u Varaždin svake godine privuče više od 200 000 posjetitelja, dok su Varaždinske barokne večeri jedinstven festival barokne glazbe sa gotovo pola stoljeća tradicije.

LITERATURA

KNJIGE, STRUČNI ČLANCI

- ✓ Gotal, L. (2014.). *Kulturno značenje grada Varaždina*. HAZU, Varaždin.
- ✓ Korunek M., Matica, B., Trstenjak, Ž. (2007.). *Obnova palače Varaždinske županije s osvrtom na povijesni razvoj županije kao institucije. Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 33/34-2009./2010. str. 55.-78.*
- ✓ Lentić Kugli, I. (1977.). *Povijesna urbana cjelina grada Varaždina*, Zagreb.
- ✓ Korunek, M., Blanda, M., Trstenjak, Ž. (2015.). *Obnova palače Varaždinske županije s osvrtom na povijesni razvoj županije kao institucije*. Uprava za zaštitu kulturne baštine RH, Zagreb.
- ✓ Puhmajer, P. (2014.). *Palača Patačić u Varaždinu: razvoj, naručitelji, kontekst*. Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb.
- ✓ Puhmajer, P. (2009.). *Palača Zagrebačkog kaptola u Varaždinu*. Hrvatski restauratorski zavod Zagreb, Zagreb.
- ✓ Puhmajer, P., Trstenjak, Ž. (2019.). *Povijest, arhitektura i obnova Palače Keglević*. HAZU Varaždin, Varaždin.

INTERNETSKI IZVORI

- ✓ Glazbena škola u Varaždinu. Palača Erdödy-Patačić. Preuzeto s <https://glazbena.hr/palaca-erdody/> (12. lipnja 2020.)
- ✓ Gradski muzej Varaždin. Entomološki odjel. Preuzeto s <http://www.gmv.hr/hr/o-muzeju/zbirke/ent-odjel/> (10. lipnja 2020.)
- ✓ Hrvatska enciklopedija (2020.). Uršulinke. Preuzeto s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63382> (21. srpnja 2020.)
- ✓ Hrvatska enciklopedija (2020.). Varaždin. Preuzeto s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63887> (14. lipnja 2020.)
- ✓ Hrvatska puna života. Varaždin. Preuzeto s <https://croatia.hr/hr-HR/varazdin> (17. lipnja 2020.)
- ✓ Kaniški, A. Meštrovićev Grgur Ninski u Varaždinu. Preuzeto s <https://povcast.hr/mestrovic-ev-grgur-ninski-u-varazdinu/> (15. lipnja 2020.)

- ✓ Kapucinski samostan i crkva Presvetog Trojstva – Varaždin. Preuzeto s <https://pilgrimagevarazdincounty.com/sakralna-bastina/kapucinski-samostan-i-crkva-presvetog-trojstva-varazdin/> (10. srpnja 2020.)
- ✓ Klajo-blog (2017.). Crkva u Hrvata. Preuzeto s <http://crkve.klajo-blog.com/blog/2017/03/27/crkva-svetog-trojstva-kapucinski-samostan-varazdin/> (19. srpnja 2020.)
- ✓ Pixsellphotoand video agency. Spomenik Vatroslavu Jagiću u Varaždinu. Preuzeto s <https://www.pixsell.hr/agency/pxl-editorial-stock/spomenik-vatroslavu-jagicu-u-varazdinu-gallery-474344/> (18. lipnja 2020.)
- ✓ Priroda Varaždinske županije. Varaždinsko groblje. Preuzeto s <https://priroda-vz.hr/podrucja/varazdinsko-groblje/> (2. srpnja 2020.)
- ✓ Portal za kulturni turizam. Osam stoljeća slobodnog i kraljevskog grada Varaždina 1209. - 2009.. Preuzeto s <http://www.kulturni-turizam.com/hrv/sadrzaj/varazdin> (5. lipnja 2020.)
- ✓ Poslovni turizam. Varaždin znamenitosti. Preuzeto s <https://www.poslovniturizam.com/destinacije/varazdin/13/znamenitosti/> (18. srpnja 2020.)
- ✓ Poslovni turizam. Varaždin-povijest. Preuzeto s <https://www.poslovniturizam.com/destinacije/varazdin/13/povijest/> (19. srpnja 2020.)
- ✓ Težak, S. Razvoj Varaždina kroz povijest. Preuzeto s <https://varazdin.hr/povijest-gradski-grb/> (20. srpnja 2020.)
- ✓ Turistička zajednica grada Varaždina. Grad zvonika. Preuzeto s <https://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> (12. srpnja 2020.)
- ✓ Turistička zajednica grada Varaždina. Legende. Preuzeto s <https://www.tourism-varazdin.hr/dan-u-varazdinu/legende/> (15. lipnja 2020.)
- ✓ Turistička zajednica grada Varaždina. Povijesna jezgra. Preuzeto s <https://www.tourism-varazdin.hr/povijesna-jezgra/> (15. srpnja 2020.)
- ✓ Turistička zajednica grada Varaždina. Stari grad. Preuzeto s <https://www.tourism-varazdin.hr/stari-grad/> (20. srpnja 2020.)
- ✓ Turistička zajednica grada Varaždina. Varaždinska kuća-dobro od Varaždina.
- ✓ Turistička zajednica Varaždinske županije. Crkve i zvonici. Preuzeto s

<https://www.turizam-vzz.hr/istrazite/kulturna-bastina/199-crkve-i-zvonici> (20. srpnja 2020.)

- ✓ Varaždinska biskupija. Varaždinska katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo. Preuzeto s <http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/katedrala/varazdinska-katedrala-uznesenja-blazene-djevice-marije-na-nebo/3873> (12. srpnja 2020.)
- ✓ Digitalizirana građa-Franjevački samostan i crkva. Varaždin - Franjevačka crkva i samostan. Preuzeto s <http://library.foi.hr/m3/azd1.asp?B=1&A=0000014201&grupa=Franjeva%20samo%20stan,%20VARA%20EDIN&vrsta=ZBI&H=franjevci> (15. lipnja 2020.)
- ✓ Župa sv. Nikole biskupa. Povijest-Župna crkva Svetog Nikole u Varaždinu. Preuzeto s http://www.zupa-sv-nikole-varazdin.hr/?page_id=57 (18. srpnja 2020.)

POPIS SLIKA

Slika 1: Varaždin⁸

Slika 2: Spomenik Vatroslavu Jagiću¹¹

Slika 3: Spomenik Grguru Ninskom¹²

Slika 4: Vanjski izgled Crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo¹³

Slika 5: Unutarnji izgled Crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo¹⁴

Slika 6: Župna crkva svetog Nikole u Varaždinu¹⁵

Slika 7: Franjevačka crkva i samostan¹⁶

Slika 8: Uršulinski samostan¹⁷

Slika 9: Crkva Presvetog Trojstva (Kapucinski samostan)¹⁸

Slika 10: Gradska vijećnica¹⁹

Slika 11: Varaždinsko groblje²⁰

Slika 12: Kula s lančanim mostom²¹

Slika 13: Lisakova kula²²

Slika 14: Palača Patačić²³

Slika 15: Palača Drašković²⁴

Slika 16: Palača Oršić²⁵

Slika 17: Palača Erdödy²⁶

Slika 18: Palača Herczer²⁷

Slika 19: Palača Keglević²⁸

Slika 20: Palača Nitzky²⁸

Slika 21: Palača Tomassi²⁹

Slika 22: Palača Praszinsky-Sermage³⁰

Slika 23: Palača Varaždinske županije³¹

Slika 24: Palača Zagrebačkog kaptola³²

Slika 25: Palača Zakmardy³²

Slika 26: Varaždinske barokne večeri²²

SAŽETAK

Poznavanje povijesti i kulture je vrlo važno u životu, te u Hrvatskoj mnogi gradovi odišu poviješću, pogotovo grad Varaždin. Varaždin je grad s bogatom poviješću i zbog toga privlači brojne turiste, nudeći im nezaboravan odmor. To je grad koji je smješten u sjeverozapadnoj Hrvatskoj te se smatra jednim od najljepših gradova Republike Hrvatske upravo zbog toga jer ima sačuvanu kulturno-povijesnu baštinu te možemo reći kako je taj grad „barokna prijestolnica“. U ovom radu su opisane opće informacije o gradu Varaždinu, kulturni turizam, spomenik Vatroslavu Jagiću, spomenik Grguru Ninskom, sakralni objekti te brojni dvorci i palače. Bitno je istaknuti spomenik Grguru Ninskom, zbog toga jer osim u Varaždinu postoji i u Splitu te u Ninu. Brojni turisti posjećuju spomenik jer je on djelo slavnog Ivana Meštrovića. U gradu se mogu posjetiti brojne crkve koje doista predivno izgledaju, zatim varaždinsku feudalnu utvrdu, odnosno Stari grad, za koji možemo reći da je najznačajnija povijesna građevina grada Varaždina, zatim gradska vijećnica je također vrijedna posjeta, isto kao i spomenik Vatroslavu Jagiću. Kulturni turizam grada Varaždina iz godine u godinu sve više „jača“ jer sve više turista zanima turistička ponuda koja se temelji na tradiciji, a grad Varaždin je prava destinacija za sve one koji žele upoznati grad koji karakterizira tradicija, barok, prirodne ljepote, kulturno-povijesni spomenici. Osim kulturno povijesnih spomenika, posjetitelji mogu uživati i u brojnim kulturnim manifestacijama, od kojih je svakako najpoznatiji Špancirfest. Varaždin je grad koji svakako „treba“ posjetiti, to je vrlo poseban i lijep grad.

KLJUČNE RIJEČI: povijest, kultura, kulturno-povijesni spomenici, Varaždin, kulturni turizam

SUMMARY

Knowledge of history and culture is very important in life, and in Croatia, many cities exude history, especially the city of Varaždin. Varaždin is a city with a very rich history, and that is the reason why it attracts more and more tourists, offering the tourists unforgettable vacation and, thus, experience. In order for the city located in northwestern Croatia to be unique among the most beautiful cities in the Republic of Croatia precisely because Varaždin has a preserved cultural and historical heritage, it can be said that the city is a „baroque capital“. In this final paper, the following information is provided and analyzed: general information about the city, cultural tourism, monuments to Vatroslav Jagić and Grgur Ninski, sacral objects, and many castles, palaces. It is very important to highlight the monument to Gregory of Nin, because the monument to Gregory of Nin, in addition to Varaždin, was erected in Split and Nin. Many tourists visit the monument because it is the work of the famous Ivan Meštrović. In the city you can visit many churches that look really beautiful, then the Varaždin feudal fortress, or the Old Town, which we can say is the most important historical building in Varaždin, then the City Hall is also worth a visit as well as the monument to Vatroslav Jagić. Cultural tourism of the city of Varaždin is becoming „stronger“ every year, because more and more tourists are interested in the tourist offer based on tradition, and the city of Varaždin is the right destination for all those who want to meet the city characterized by tradition, baroque, natural beauty, cultural -historical monuments. In addition to cultural and historical monuments, visitors can enjoy numerous cultural events, of which the most famous is certainly Špancirfest. A visit to Varaždin is a must: it is an enchanting city.

KEY WORDS: history, culture, cultural and historical monuments, Varaždin, cultural tourism

Sažetak pregledala: Edita Šalov, v. predavačica, Zavod za jezike Sveučilišnog odjela za stručne studije, Varaždin